

פרופריה ושלטון מקומי

נדאג להאציל סמכויות לרשויות המקומיות להתמודדות עם משבר הקורונה ולתמוך ברשויות, כלכלית ותפעולית, על מנת להוציא לפועל את תכונותיהן להתמודדות עם המגיפה

נחוקק את "חוק השלטון המקומי" המקיף, אשר יסדיר את היחסים ותחומי הפעולה בין השלטון המרכזי לשלטון המקומי, יחזק את הפיקוח וייתן לראשי השלטון המקומי, ראשי הערים והמועצות, סמכויות רחבות יותר

נפעל לחיזוק תשתיות הבריאות על ידי הקמת עוד בית חולים בנגב ועוד בית חולים בקריות, לחיזוק רפואת החירום על ידי הקמת מוקדי לילה ברחבי פריפריה בהשקעה ובאחריות ישירה של הממשלה ושל קופות החולים

נבטיח לכל צעיר במדינה את האפשרות להשיג תואר אקדמי או הכשרה מקצועית באחד ממקצועות העתיד. לאורך כל לימודיו הוא יקבל תמיכה לדיוור, ומימון מלא של קורס מקצועי או תואר ראשון במקצועות טכנולוגיים ובמדעי החיים

נעודד תעסוקה בפריפריה ונייצר מקומות תעסוקה איכותיים כמו חברות היי-טק וביז-טק

נשקיע בהתחדשות עירונית ושיקום שכונות

בישראל 257 רשויות מקומיות, האמונות על ניהול חיי היום-יום של האזרח בכל תחומי החיים: חינוך, רווחה, תרבות, נוער ותכנון ובינוי הישובים. השלטון המקומי הוא הזרוע הביצועית של השלטון המרכזי. תפקידו לוודא שהחינוך שהילדים שלנו מקבלים טוב יותר, ששירותי הרווחה ברשות המקומית מגיעים לכל מי שזקוק להם, שההשקעה פֶּר תושב היא הכי גבוהה שאפשר להשיג. ראשי הרשויות יוצאים כל בוקר אל החזית האזרחית, והם דורשים מהשלטון עוד כלים ומשאבים.

משבר הקורונה הוכיח לנו שוב את החשיבות של שלטון מקומי חזק ומתפקד ביעילות. ראשי הראשויות הוכיחו כי ההיכרות שלהם עם חיי התושבים, צורכיהם, והאמון שהם נותנים בהם – הם המפתח לטיפול יעיל במשבר הקורונה, הן בפן הבריאותי ובמניעת הדבקה והן בסיוע כלכלי וטיפול במקרי רווחה. מפלגת **יש עתיד** תדאג להאציל סמכויות לרשויות המקומיות להתמודדות עם משבר הקורונה ולתמוך ברשויות, כלכלית ותפעולית, כדי להוציא לפועל את תכונותיהן להתמודדות עם המגיפה.

כדי להתמודד עם משבר הקורונה בצורה הטובה ביותר כל רשות מקומית צריכה להקים "צוות חירום מקומי" שינהל את המשבר ברשות עצמה. צוות החירום המקומי ינהל את המשבר ויהיה הקשר של הרשות לניהול המגיפה הארצי – "מגן ישראל". צוות החירום של כל רשות (או אגד רשויות) יקים וינהל מערך בדיקות קורונה עירוני אשר יהיה פתוח לכלל קופות החולים, הרשות תקבע את מיקום מערך הבדיקות לפי התפרצות המגיפה בשכונות. כמו כן כל רשות תוכל לתעדף אוכלוסיות מסוימות לבדיקות לפי הצורך

(מבוגרים, מורים, נותני שירות ועוד). לראש רשות מוניציפלית המוגדרת כרשות ירוקה לפי "מגן ישראל" תהיה האפשרות לפתוח את מערכת החינוך, המסחר, ושאר השירותים בישוב במתווה אשר יוסכם עם משרד הבריאות.

יש עתיד מאמינה בהרחבת השירותים החברתיים לאזרחים בחינוך, בבריאות, ברווחה ובביטחון הפנים. זניחת הפריפריה במשך עשרות שנים ודחיקתה מלב סדר היום הציבורי, הלאומי והתקציבי הביאו להעמקת הפערים בין הרשויות המקומיות החזקות לחלשות ובין המרכז לפריפריה החברתית והגאוגרפית. בשנים האחרונות אנו עדים עוד ועוד להצטברות גירעונות ברשויות המקומיות, הנובעים מפערים מבניים, מניהול לקוי, מיכולת גביית ארנונה נמוכה ולעיתים אף בשל שחיתות ציבורית. רשויות גירעוניות המתמודדות עם מחסור במשאבים מתקשות לממן ולספק לתושביהן את מכלול השירותים החיוניים, וודאי מרחיבות את הפערים בינו ובין רשויות חזקות, המסוגלות לספק לתושבים שירותים נוספים, נוסף על אלה שהשלטון המרכזי מספק להם. **יש עתיד** רואה בפיתוח הפריפריה אינטרס לאומי ממדרגה ראשונה ורואה במדינה אחראית לייצר שוויון הזדמנויות אמיתי ומתן הכלים הנדרשים לכל ילד ותושב כדי שיוכל לפרוץ את תקרת הזכוכית ולמצות את הפוטנציאל הגלום בו. פיתוח הרשויות החלשות יסייע בצמצום הפערים וישפר את חוסנה החברתי של ישראל.

חיזוק השלטון המקומי השלטון המקומי מהווה תמונת מראה לחברה הישראלית כולה, על שונותה ועל ממד ההטרוגניות הגבוה שבה. מכאן נובע

הצורך במתן התייחסות דיפרנציאלית, שכן השלטון המקומי אינו מקשה אחת; יש בו את מלוא טווח השונות מבחינה סוציאקונומית, איתנות פיננסית, השתייכות אתנית, גודל פיזי, מספר תושבים, מקורות הכנסה עצמית, מרחק גאוגרפי ממרכז המדינה ואיכות הניהול התקציבי. ככלל – **יש עתיד** דוגלת בגישה של ביזור סמכויות מן השלטון המרכזי, הממשלה, אל השלטון המקומי, וכך להביא מחד גיסא לחיזוק מידת אחריות השלטון המקומי כלפי תושביו, ומאידך גיסא לצמצום ולקיצור תהליכי הביורוקרטיה הממשלתיים. אולם תנאי סף לביזור זה הוא יכולת הרשות המקומית לספק את שירותיה לאזרח באיכות הנדרשת. כלפי רשויות המצויות בקשיי ניהול או תקציב נדרשת מן הממשלה מעורבות יזומה בד בבד עם יישום פתרונות יצירתיים לבלימת היווצרות פערי איכות השירות הניתן לתושבי הרשויות החלשות לעומת זה הניתן על ידי הרשויות החזקות.

נפעל לחקיקת "חוק השלטון המקומי" המקיף, אשר יסדיר את היחסים ותחומי הפעולה בין השלטון המרכזי לשלטון המקומי, יחזק את הפיקוח וייתן לראשי השלטון המקומי, ראשי הערים והמועצות, סמכויות רחבות יותר בתחומי התחבורה, השיטור העירוני ורישוי העסקים, בד בבד עם העברת השלטון המרכזי לפיקוח ומניעת שחיתות במקום ניסיון ל"שליטה מרחוק" ברשויות המקומיות. נשנה את טבלת מחירי הקרקעות כדי להפסיק את המצב הקיים שבו עלות פיתוח קרקע לדונם ביישוב חזק היא כמחצית מעלותה ברשות חלשה. רשויות מקומיות אשר יבקשו מהממשלה מענקי איזון, יחויבו

צילום: Mila Aviv, פלאש 90 | ריחה על הכנרת

מקור לתעסוקה איכותית וחדשנית. רובם המוחלט של מרכזי המו"פ ממוקם במרכז הארץ. קרן המו"פ של משרד הכלכלה והתעשייה מעודדת חברות גדולות להקים מרכזי מו"פ בפריפריה על ידי תמיכה כספית בשיעור של 65%–75% מהוצאות המו"פ לתקופה של עד 3 שנים. אולם מסלולים אלו אינם חלים על חברות ממשלתיות.

בריאות בפריפריה בעשורים האחרונים הפך נושא האי שוויון בבריאות לבעיה מרכזית שיש להתמודד עימה ולחפש דרכים לפתרונה. בישראל קיימים פערים בולטים בין קבוצות אוכלוסייה שונות ובין אזורים גאוגרפיים שונים. פערים אלו מתבטאים במצב בריאות של האוכלוסייה, בתנאים המקדמים בריאות (כגון חינוך, תעסוקה, דיור וסביבה בריאה)

מכל העולם להשקיע בישראל ולהקים בפריפריה מחלקות מו"פ, המעסיקות עובדים בעלי השכלה אקדמית ובשכר הזהה לנהוג במרכז הארץ. כך נבלום את ההגירה השלילית של צעירי יישובי הפריפריה אל המרכז, הנובעת רובה ככולה ממיעוט מגוון התעסוקה האיכותית בפריפריה. דוגמה לכך הוא פארק ההיי-טק בבאר-שבע, המעסיק היום קרוב לכ-2,000 אנשי הנדסה, מחשוב ותוכנה בקרב עשרות חברות בין-לאומיות.

מענקים לחברות ממשלתיות שיעתיקו את מרכזי המו"פ ופעילות משמעותית לפריפריה לחברות ממשלתיות רבות, בעיקר בתחום הביטחון, מרכזי מו"פ מהמתקדמים בעולם. מרכזי המו"פ הם

הרשומים בישראל, הם תורמים למשק כמעט מחצית מהתמ"ג, הם מעסיקים כ-61% מהמועסקים במגזר העסקי, כמעט 2 מיליון עובדים. הם פרוסים בכל רחבי המדינה ומחזיקים את הפריפריה על גבם. שילוב של תמיכה בעסקים הקטנים והבינוניים לצד הגדלה משמעותית של היצע תעסוקה איכותית הם הדרך הטובה ביותר להיאבק באבטלה, בעוני ובפערים חברתיים. כך נקדם את הצמיחה בפריפריה, נסייע ביצירת מקומות עבודה חדשים ונבלום את ההגירה השלילית מהפריפריה למרכז, מגמה הנובעת בעיקרה ממרחב עסקי ותעסוקתי מוגבל.

קידום חיבור מפעלים לגז הטבעי

חיבור מפעלים לגז הטבעי יוזיל את עלויות תשומות האנרגיה שלהם ויסייע בצמיחתם, בהגדלת מספר העובדים, בהורדת יוקר המחיה ובהגברת יכולת התחרות שלהם בשווקים גלובליים. זאת לצד הקטנה דרמטית של זיהום האוויר על ידי צמצום השימוש בדלקים מזהמים. יש לסייע למפעלים לבצע הסבה לגז טבעי באמצעות מתן מענקים ומתן סיוע מוגדל יותר למפעלים קטנים. במקביל יש לפעול להסרת חסמים מבניים המונעים את חיבור המפעלים לגז מול מע"צ ורכבת ישראל. נמשיך לפעול לפתרון כלל החסמים הברוקרטיים העומדים בפני תעשיינים, לרבות בפריפריה, בחיבור ובשינוע הגז הטבעי, כך שתהא הוזלה ניכרת בהוצאות התעשייה.

משיכת חברות תעסוקה איכותית לפריפריה: חברות היי-טק, ביו-טק ומחקר באמצעות הגדלת תקציב מסלול שכר גבוה בשילוב תקציבי המדען הראשי נוכל להמשיך ולמשוך חברות תעסוקה איכותית

הבוחת התייעלות כספית של הרשות באמצעות מנגנון הבדיקה הקיים במשרד הפנים. הרשויות המקומיות יפעלו במשותף לחלוקת ההכנסות או לשינוי גבולות בהסכמה. בכל מקרה שבו מבקשת רשות מקומית או עיר קרקע לבנייה למגורים ואין בתחומה עתודות, יתבצע הליך מזורז להעברת הקרקע לרשויות. בהיעדר הסכמה, תכונס ועדת הגבולות במשרד הפנים לשם הכרעה.

חיזוק יישובים קיימים

הסיבות המרכזיות להיחלשות ערי הפיתוח והערים האחרות בפריפריה וליצירת מאזן הגירה שלילי בהן היא יישובים חדשים שהוקמו בקרבתן במהלך השנים. יישובים חדשים אלו מתוכננים מלכתחילה כ"ערי שינה" המושכים אליהם את האוכלוסייה החזקה מן הערים ומן היישובים הקיימים. כך נחלש משמעותית חוסנם הכלכלי של היישובים הקיימים ומופר המאזן הסוציו-אקונומי. נוסף על כך, הקמת יישובים חדשים אלו מצריכה הוצאה ציבורית אדירה ובלתי מוצדקת מבחינת תשתיות חדשות ויצירת מנגנוני ניהול נוספים ומיותרים. **יש עתיד** תתמוך בהקמת שכונות חדשות ואטרקטיביות ביישובים הקיימים מתוך הסתמכות על תשתיות עירוניות קיימות.

תעסוקה בפריפריה

עידוד תעסוקה בפריפריה הדרך הטובה ביותר להגדלת אפשרויות התעסוקה היא על ידי עידוד הקמת עסקים קטנים ובינוניים ויצירת מקורות תעסוקה איכותיים, כדוגמת מקצועות היי-טק, ביו-טק ומחקר. העסקים הקטנים והבינוניים הם הכוח המניע את הכלכלה הישראלית. הם 99% מהעסקים

בזמינות ובנגישות לשירותי בריאות, בתשתיות, בתקינה ובאיוש כוח האדם וברמת הטכנולוגיה והמומחיות הרפואית. הפערים ההולכים וגדלים מבליטים את הניגוד בין האתוס החברתי-שוויוני המוצהר של חוק ביטוח בריאות ממלכתי (1995) ובין המציאות השוררת בפועל. מפלגת **יש עתיד** מתחייבת להקצות עוד משאבים לפריפריה כדי לדאוג שתנאי הבריאות יעמדו בסטנדרטים של השירות הרפואי המקובל בארץ ובעולם.

תשתיות בריאות חלקים

מהאוכלוסייה בצפון ובדרום מתאפיינים במצב סוציו-אקונומי נמוך, בקושי בניידות ובריקוזי אוכלוסייה קטנים בפיזור גאוגרפי רחב. המרחקים בין היישובים לבתי החולים בשילוב המחסור

בכוח אדם רפואי, באי מימון והשתתפות בהקמת מוקדים של הרשויות המקומיות והמועצות בטענה לקושי כלכלי, סירובן של החברות הארציות לספק ביקורי בית בשל מחסור בכוח אדם והוצאות נסיעה גבוהות בהגעה למטופלים מובילים בפועל לרמת שירותי בריאות נמוכה. **יש עתיד** תפעל לחיזוק תשתיות הבריאות על ידי הקמת עוד בית חולים בנגב ועוד בית חולים בקריות, לחיזוק רפואת החירום על ידי הקמת מוקדי לילה ברחבי פריפריה בהשקעה ובאחריות ישירה של הממשלה ושל קופות החולים. ביישובים הסמוכים לקו הגבול יוקם מוקד מיון קדמי לרפואה דחופה, יוקמו מחלקות שיקום ואגפי שיקום סמוך לכל בית חולים כללי בפריפריה ויוקמו ויוחזקו מרפאות כאב בפריפריה.

סיעוד 96% מהקשישים מתגוררים בקהילה, אך למרות זאת הקצאה היחסית של משאבי הבריאות לקהילה לוקה בחסר. יש לפתח את שירותי הקהילה ולהתאימם לקשישים, לרבות קידום בריאות ומניעה, הערכה גריאטרית, שיקום בקהילה וטיפול רפואי בבית הצפוי לצמצם את הצורך באשפוז ובמיסוד. **יש עתיד** תפעל לחקיקת חוק סיעוד ממלכתי, אשר יבטיח טיפול סיעודי לכל אזרח ולהקמת בית ספר לסיעוד בצפון. כמו כן נפעל להקמת מרכזי יום לקשישים, הוספת תקנים של רופאים גריאטריים בקופות המבטחות ובבתי החולים בפריפריה. נפעל להבטחת טיפול רפואי סיעודי חדשני בביתו של הקשיש גם ביישובים פריפריאליים אם ההמלצה הרפואית מאפשרת זאת.

השבחת הרפואה הקמת מכוני מחקר רפואיים – המציאות בשטח מלמדת שהגורם המשפיע ביותר על רצון מומחים לעבור לפריפריה הוא היכולת לעסוק במחקר חדשני. הגורם המשפיע ביותר על מתמחים בבחירת מיקום ההתמחות הוא היכולת לעבוד תחת מומחה בעל שם. לכן כדי לעודד מעבר של מומחים ושל מתמחים יש להשקיע משאבים בפתיחת מכוני מחקר מתקדמים ולסייע במימון למחקרים. רופאים שיעברו לפריפריה יקבלו מענקים חד-פעמיים שיתחדשו בכל חמש שנים בזמן עבודתם בפריפריה. מתמחים שיבחרו להתמחות בבתי חולים בפריפריה יזכו לעידוד כלכלי שיתרחב אם יחליטו להמשיך לעבוד בפריפריה בסיום תקופת ההתמחות. סטודנטים לרפואה יקבלו מענקים עבור התמחות במקצועות שיש בהם חוסר (לדוגמת

זריחה על רמת הגולן | צילום: Yossi Zamir, פלאש 90

גריאטריה) או במקצועות סיכון ומתן מלגות לסטודנטים הלומדים בפריפריה ומתחייבים להישאר בפריפריה לפחות חמש שנים מסיום ההתמחות.

צמצום תורים לעומת יכולות עולם הרפואה ההולכות ומתקדמות, זמינות שירות הרפואה היועצת נסוגה לאחור, במיוחד בפריפריה. כדי להגדיל את זמינות הרפואה המייעצת בפריפריה נפעל להקצאת כספים תוספתיים בתקציב המדינה לקופות החולים שיהיו מיועדים אך ורק לרפואה המייעצת. עוד דרך להבטיח את ההשקעה של קופות החולים בפריפריה היא על ידי ניהול כספי הקופה על פי מחוזות, ללא אפשרות לנייד כספים בין מחוז למחוז. קופות החולים מקבלות תקצוב שונה עבור מבוטחים שונים, כך שעבור מבוטח מהפריפריה הן מקבלות החזר כספי גבוה יותר. יש לוודא שקופות החולים ייעדו את הכספים עבור מבוטחי הפריפריה למתן שירותים רפואיים בפריפריה. לשם כך יש לחלק את התקציב לקופות החולים על פי מחוזות.

השכלה גבוהה רכישת השכלה גבוהה היא אחד הגורמים המרכזיים המאפשרים התקדמות של פרטים ושל קבוצות בחברה ובמדרג החברתי: רכישת השכלה גבוהה מעלה את סיכויי התעסוקה ואת הסיכויים להשתכר שכן גבוה, מקנה כלים למיצוי אישי ומשפיעה על סיכויי ההצלחה בלימודים של הדור הבא. כמו כן השכלה הגבוהה משפיעה על הפיתוח הכלכלי באזור, על השגשוג ועל ההשתלבות במגמות של קדמה טכנולוגית. כדי לחזק את ההשכלה הגבוהה בפריפריה יש להקים אוניברסיטה חדשה בגליל –

“אוניברסיטת הגליל המזרחי” – במודל של אוניברסיטה רב-קמפוסית על בסיס מכללת תל-חי ובשיתוף עוד 4 מכללות. כמו כן יש לפעול להגדלה משמעותית של מכסות סטודנטים במכללות בפריפריה ולמימוש החלטת הממשלה להקמת מכון מחקר יישומי בגליל.

שיכון וקהילה חלק מרכזי בחיזוק הפריפריה הוא התייחסות לצרכים הפיזיים והחברתיים של התושבים הקיימים בפריפריה בד בבד עם שיפור חיזוני של המרחב. **יש עתיד** הפעל להשקעה בהתחדשות עירונית – שדרוג והרחבה של מבני מגורים, תשתיות ושטחים ציבוריים פתוחים (שיקום שכונות פיזי). ההתחדשות העירונית מיועדת בעת ובעונה אחת לפתור את בעיות התשתית והבנייה הלקויה של מבנים משנות ה-50 וה-60 של המאה ה-20 ולספק תוספת משמעותית של יחידות דיור בתוך הערים. כמו כן השקעה בהתחדשות עירונית מושכת לשכונות אוכלוסיות חדשות ומכניסה תמהיל של צעירים ומשכילים לשכונות ותיקות. בד ובד עם השיקום הפיזי יש לתקצב את מערכת החינוך הבלתי פורמלי ואת קיומן של פעולות תרבות באמצעות הרשויות המקומיות (שיקום שכונות חברתי). כצעדים משלימים יש לפעול לבניית מעונות סטודנטים בערים ולהשקעה בינוי של מוסדות ציבור וחינוך.

תחבורה

תחבורה ציבורית תוכנית התחבורה הציבורית של **יש עתיד** תרשת את כל הארץ בקווי תחבורה ציבורית מסוגים שונים המסונכרנים ביניהם מבחינת נקודות המוצא ומבחינת לוחות הזמנים

באופן שיספק מענה מושלם לנסיעה ויחולל מהפכה בהרגלי התחבורה של הציבור בישראל. התוכנית תגדיל את מספר הנוסעים בתחבורה ציבורית איכותית, זולה ונוחה ותצמצם את מספר הנוסעים בתחבורה פרטית; תעודד מעבר אזרחים לפריפריה הגאוגרפית בזכות תשתית מפותחת של תחבורה ציבורית; תשמור על רמת נסיעה איכותית ונגישה בד בבד עם הקפדה על מחיר נסיעה נגיש; תייצר סנכרון מדויק בין כלי התחבורה הציבורית השונים כך שיספקו מענה מושלם בתוך כדי צמצום משך הזמן וכמות המעברים והכול בד בבד עם קיום תרבות נהיגה המצמצמת את מספר תאונות הדרכים עם יישום תוכניות להפחתת זיהום האוויר ועם פיקוח מוניציפאלי. נוסף על התרומה הטבעית בשיפור התחבורה הציבורית בישראל, השקעת המדינה בתשתיות לתחבורה ציבורית תביא להקטנת מספר תאונות הדרכים, לצמצום פערים חברתיים, תייצר מקומות עבודה, תגביר את השמירה על איכות הסביבה ותפחית את זיהום האוויר.

חינוך

פעלנו, ונמשיך לפעול, לשיפור רמת החינוך, לקידום ענייני חינוך ולהעלאת רמת המצוינות. תוכנית **יש עתיד** לחינוך החלה מהפכה דרמטית במערכת החינוך המתאימה אותה למאה ה-21, מקדמת למידה משמעותית, מעניקה העדפה מתקנת לתלמידים ומורים בפריפריה ומחזקת את החינוך הטכנולוגי-מקצועי.

אחת ההתמודדויות המרכזיות של העולם עם משבר הקורונה היא כיצד להתמודד עם המגפה ללא פגיעה בחינוך

הילדים ולמנוע מצב של “דור אבוד”. תוכנית **יש עתיד** ללימודים בצל משבר הקורונה היא ליצור מרחב עם מקסימום הגנה לצוות ההוראה ולתלמידים, ומינימום פגיעה בלימודים ובכישורים שמערכת החינוך מעניקה לילדי ישראל.

לימודים בצל משבר הקורונה

יש עתיד נלחמה כדי להוסיף את צוותי ההוראה בקדימות ראשונה לחיסון נגד מחלת הקורונה. מערכת החינוך צריכה לשאוף להקטין ככל האפשר את השימוש בזום ללימודים, יש חשיבות ממעלה ראשונה ללימודים בקבוצות ולמסגרות לתלמידים מהגיל הרך ועד גילי התיכון. מזג האוויר במדינת ישראל מאפשר ברוב ימי השנה למידה מחוץ לכיתות, על

המדינה לעודד ככל הניתן למידה בחוץ על ידי בנייה של סככות ואמצעים פיזיים (לוחות, מגני רוח) שיאפשרו למידה שכזו. מערכת החינוך צריכה לשאוף לעשות סדנאות מחוץ לכיתה כמו טיולי יום, ללא הסעות, בגנים ובטבע מחוץ לישושים.

כל עוד החיים אינם חוזרים לסדרם, משרד החינוך צריך לצמצם את מבחני הבגרות למינימום – במקום מבחנים, יעסקו התלמידים בעבודות מחקר אשר יבחנו את הלמידה ואת היישום של חומר הלימודים על ידי התלמידים במקצועות השונים. לאחר שהלימודים יחזרו לסדרם, יבחן משרד החינוך את התוצאות וישקול להשאיר את שיטת המדידה של התלמיד לפי עבודות חקר

ולמעט במבחנים ככל הניתן.

עד תואר שני, כולל לא משנה איפה נולדת ומיהם הורייך – השמיים הם הגבול. לכן על המדינה לסייע במימון הלימודים האקדמיים – עד לתואר שני, כולל. **יש עתיד** תיצור תוכנית שלפיה כל צעיר וצעירה שהתקבלו למוסד להשכלה גבוהה יוכלו להתחיל ללמוד במימון המדינה ולהחזיר את שכר הלימוד רק כאשר ירוויחו משכורת השווה לשכר הממוצע במשק או גבוהה ממנו.

לימודי ליב"ה לכולם כל תלמידי ישראל ולמדו אנגלית, מתמטיקה ומדעים. אין זה עניין של התערבות באורחות החיים של אנשים אלא חלק מחובתה של המדינה לוודא שלכל אחד מאזרחיה יש יכולת להשתלב בשוק העבודה ולפרנס את עצמו ואת משפחתו. לימודי ליב"ה אינם עומדים בסתירה ללימודי יהדות: שלמה המלך, החכם באדם, דיבר שבעים שפות, הרמב"ם והרמב"ן היו רופאים, רבי אליהו בן שלמה זלמן (הגאון מווילנה) היה רב-אומן במתמטיקה. **יש עתיד** כבר חוקקה חוק המבטיח את לימודי הליב"ה בכל מוסדות הלימוד המתוקצבים בישראל. ממשלת נתניהו כמובן מיהרה לבטל את החוק. אנחנו נפעל לשוב ולחוקק אותו ולהבטיח שכלל תלמידי ישראל לומדים אנגלית, מתמטיקה ומדעים.

דואגים לש"שיניים אין פרויקט חברתי חשוב יותר, ערכי יותר ומרגש יותר משנת השירות. לדעתנו, המדינה צריכה לעשות עוד למען אלה הבוחרים לתת מזמנם שנה שלמה לפני הצבא או השירות הלאומי כדי לתרום לשיפור החברה בישראל. **יש עתיד** תרחיב משמעותית את מכסות שנות השירות

כדי לאפשר כמעט לכל מי שרוצה לעשות שנת שירות – ללכת על זה. נוסף על כך, כדי לאפשר גם לאלו שההורים שלהם אינם יכולים לעזור כלכלית לעשות שנת שירות, נשפר את תנאי המתנדבים ונשווה אותם לאלו של משרתי השירות הלאומי.

תחבורה

תחבורה ציבורית תחבורה ציבורית רחבה, יעילה, נוחה, נגישה וזולה היא אינה NICE TO HAVE, היא הכרח. במיוחד עבור אוכלוסייה צעירה, היא היכולת להגיע ממקום למקום ולהספיק לעשות עוד דברים בסדר היום חוץ מלהמתין לאוטובוס שפשוט ממאן להגיע. **הגיע הזמן להתקדם.** נרחיב משמעותית את מערך התחבורה הציבורית ונקצר את זמני המתנה, בעיקר בין הפרופריה למרכז. המשמעות היא, בין השאר, הרחבה משמעותית של נתיבי התחבורה הציבורית והעסקה של אלפי נהגי אוטובוס חסרים. נוסף על כך, נטמיע פלטפורמות תחבורתיות חדשניות שכבר הוכיחו את עצמן בעולם.

תחבורה ציבורית בסוף-שבוע איפה שצריך כמובן שתחבורה ציבורית חייבת לפעול גם בסוף-שבוע, כל הלילה ועד הבוקר, ממקומות בילוי בכל הארץ ובכלל. ההחלטה בנושא תעבור לידי מועצות הערים שיקבעו את האיזון הנכון. חברי מועצות הערים הרי מכירים הכי טוב את האופי של כל שכונה, את הצרכים ואת הרגישויות, והם יוכלו להחליט היכן תעבור תחבורה ציבורית, באיזו תדירות ובאמצעות איזה כלי תחבורה (מיניבוס חשמלי או מוניות שירות) כדי לא להפר את אופייה המיוחד והשלו של השבת.

גם בירוקרטיה אפשר באפליקציה ההתנהלות של האזרחים מול רשויות המדינה היא ברוב המקרים מסורבלת, איטית ומתסכלת. התהליך של קבלת הנחה בארנונה למשל דומה למסע כומתה. כמות המסמכים, ההתנהלות מול העירייה, הביטוח הלאומי, רשות הרישוי ומשרד הפנים היא מסורבלת ולא יעילה. הגיע הזמן להתקדם למאה ה-21 ולהנגיש

את המידע ואת השירותים באמצעות האינטרנט ובאמצעות יישומונים העובדים גם בטלפון הסלולרי (ולא רק באמצעות הפקסימיליה). נוסף על כך, **יש עתיד** תקים **נציבות בירוקרטיה** שכל תפקידה יהיה לחתוך בעומק הבירוקרטיה ולייעל תהליכים בכל מקום שרק אפשר. ●

זריחה על קיבוץ דליה | צילום: זיו ברק